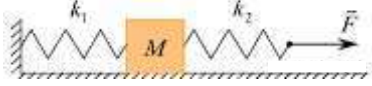
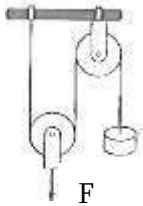
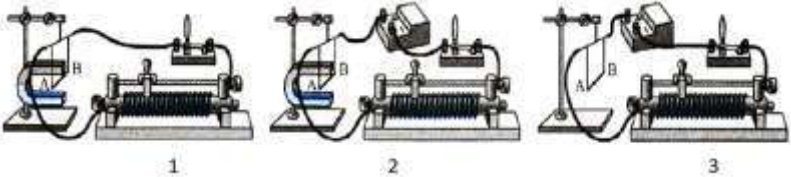
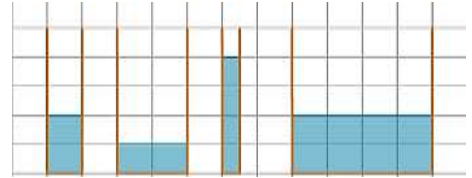

I տարբերակ

ԹԵՍԹԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ

- Նշված մարմիններից ո՞րն է Երկրի մակերևույթի նկատմամբ օժտված և՛ կինետիկ, և՛ պոտենցիալ էներգիաներով: /0.5/
 ա) Օդում թռչող ինքնաթիռը: ր) Օդում կախված ուղղաթիռը:
 գ) Երկրի մակերևույթին դրված գնդակը: ղ) Սեղանին դրված գիրքը:
  - Բեռից և զսպանակներից կազմված համակարգը F ուժի ազդեցությամբ գտնվում է դադարի վիճակում: Չսպանակների կոշտություններն են $k_1 = 300$ Ն/մ և $k_2 = 600$ Ն/մ: Առաջին զսպանակի երկարացումը 2 սմ է: Որքա՞ն են երկրորդ զսպանակի երկարացումը և F ուժի արժեքը: Շփումն անտեսել: /0.5/
 ա) 1 սմ, 12 Ն: ր) 1 սմ, 6 Ն: գ) 2 սմ, 12 Ն: ղ) 2 սմ, 6 Ն:
-
- Ջերմափոխանակության ո՞ր տեսակի շնորհիվ է արևից էներգիան հասնում մեզ: /0.5/
 ա) Ջերմահաղորդականություն: ր) Կոնվեկցիա:
 գ) Ճառագայթում: ղ) Բոլոր տեսակների շնորհիվ:
  - Ինչպե՞ս են փոխվում հավասարաչափ շրջանագծային շարժում կատարող մարմնի արագության ուղղությունն ու մեծությունը: /0.5/
 ա) Ուղղությունը մնում է նույնը, մեծությունը փոխվում է:
 ր) Ուղղությունը փոխվում է, մեծությունը մնում է նույնը:
 գ) Երկուսն էլ մնում են նույնը:
 ղ) Երկուսն էլ փոխվում են:
  - Նկարում պատկերված է շարժական և անշարժ անկշիռ ճախարակներից կազմված համակարգ: Ի՞նչ F ուժով պետք է քաշենք ձախ ճախարակը, որպեսզի կարողանանք բարձրացնել պարանի ծայրից կախված 50 Ն կշռով բեռը: /0.5/
 ա) 25 Ն: ր) 50 Ն: գ) 75 Ն: ղ) 100 Ն:
-
- Նկարում պատկերված շղթաներից որո՞ւմ AB հաղորդիչը կսկսի շարժվել բանալին փակելիս: /0.5/
 ա) 1: ր) 2:
 գ) 3: ղ) Այլ պատասխան:
-
- Ինչպե՞ս կփոխվի լուսային ճառագայթի՝ ջրի մակերևույթի հետ կազմած անկյունը, եթե այն օդից անցնի ջրի մեջ: Ջրի բեկման ցուցիչը մեծ է օդի բեկման ցուցիչից: /0.5/
 ա) Կփոքրանա: ր) Կմեծանա: գ) Կմնա նույնը: ղ) Կախված է անկման անկյունից:
  - Ինչպե՞ս են հարաբերում նկարում պատկերված շղթաներում անջատված ընդհանուր հզորությունները: Հոսանքի աղբյուրները միատեսակ են և դիմադրություն չունեն, լամպերի դիմադրությունները իրար հավասար են: /0.5/
 ա) $P_1/P_2 = 3$: ր) $P_1/P_2 = 9$: գ) $P_2/P_1 = 3$: ղ) $P_2/P_1 = 9$:
-
- Ինչպե՞ս կփոխվի մաթեմատիկական ճոճանակի տատանումների հաճախությունը, եթե նրա թելի երկարությունը մեծացնենք 4 անգամ, իսկ բեռի զանգվածը փոքրացնենք 16 անգամ: /0.5/
 ա) Կմեծանա 2 անգամ: ր) Կփոքրանա 2 անգամ:
 գ) Կմեծանա 4 անգամ: ղ) Կփոքրանա 4 անգամ:

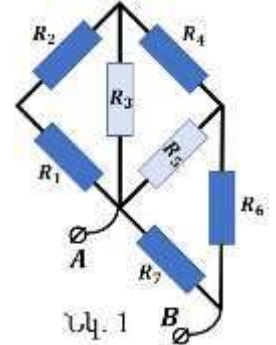
10. Չորս անոթներում, որոնց հատույթները պատկերված են նկարում, լցված է ջուր: Նկարի մեկ վանդակը համապատասխանում է 10 սմ^2 -ին: Որքա՞ն է անոթների հատակների ճնշումներից առավելագույնը: Ջրի խտությունը՝ 1000 կգ/մ^3 , ազատ անկման արագացումը՝ 10 մ/վ^2 : /0.5/
- ա) 1000 Պա : բ) 2000 Պա : գ) 3000 Պա : դ) 4000 Պա :

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

11. Նկ. 1-ում պատկերված էլեկտրական շղթայում դիմադրությունները ունեն հետևյալ արժեքները. $R_1 = R_2 = R_4 = R_6 = R_7 = 3 \text{ Օմ}$, $R_3 = R_5 = 6 \text{ Օմ}$:

- ա) Որքա՞ն է շղթայի ընդհանուր դիմադրությունը: /1.5/
 բ) Որքա՞ն է R_6 դիմադրությունով անցնող հոսանքի ուժը, եթե շղթայի A և B սեղմակներին տրված է $U = 24 \text{ Վ}$ լարում: /1/
 12. Անոթում գտնվող 100 գ ջրի ջերմաստիճանը 15°C է: Անոթի մեջ լցրեցին 8 գ զանգվածով թաց ձյուն, որի հետևանքով անոթում ջերմաստիճանն իջավ 5°C -ով: Ինչքա՞ն ջուր կար թաց ձյան մեջ: Ջրի տեսակարար ջերմունակությունը՝ $4200 \text{ Ջ/(կգ} \cdot ^\circ \text{C)}$, սառույցի հալման տեսակարար ջերմությունը՝ $34 \cdot 10^4 \text{ Ջ/կգ}$: Ջերմային կորուստներն անտեսել: /2/

13. $D = 5$ դպրոց օպտիկական ուժի ուսպնյակով ստացել են առարկայի 4 անգամ խոշորացված իրական պատկերը:

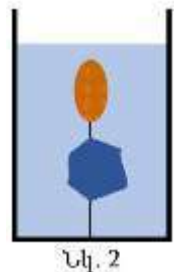
- ա) Գառուցեք խնդրի պայմաններին բավարարող որակական գծագիր, որում պատկերված կլինեն ուսպնյակը, գլխավոր օպտիկական առանցքը, կիզակետերն ու կրկնակի կիզակետերը, առարկան, նրա պատկերը և այդ պատկերը գտնելու համար անհրաժեշտ բոլոր ճառագայթները: /0.5/
 բ) Գտեք առարկայի հեռավորությունը ուսպնյակից: /1/
 գ) Որքանո՞վ պետք է տեղաշարժել առարկան, որպեսզի ստացվի 4 անգամ խոշորացված կեղծ պատկեր: /1.5/

14. Մի կետում ամրացված են նույն l երկարությամբ երկու անկշիռ ձողեր, որոնցից յուրաքանչյուրի ծայրին ամրացված է մեկական m զանգվածով պլաստիտիլինե գնդիկ: Հավասարակշռության դիրքում գնդիկները հավում են իրար: Ձողերից մեկը շեղում են հավասարակշռության դիրքից այնպես, որ դրա գնդիկը հայտնվում է ամենավերին կետում և բաց են թողնում:

- ա) Ի՞նչ արագությամբ շեղված ձողի գնդիկը կհարվածի անշարժ ձողի գնդիկին: /1/
 բ) Ի՞նչ բարձրության կհասնեն գնդիկները հարվածից հետո, եթե հարվածի արդյունքում դրանք կաշում են միմյանց ու շարժվում որպես մեկ ամբողջություն: /1/
 գ) Ի՞նչ ջերմաքանակ կանջատվի գնդիկների հարվածի արդյունքում: /0.5/

15. Մարդատար գնացքը 200 մ երկարությամբ կամուրջն անցնում է 8 վ -ում, իսկ հանդիպակաց շարժվող 600 մ երկարությամբ և 20 մ/վ արագությամբ շարժվող բեռնատար գնացքի մոտով անցնում է 12 վ -ում:

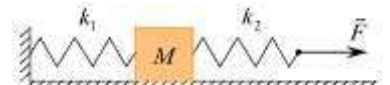
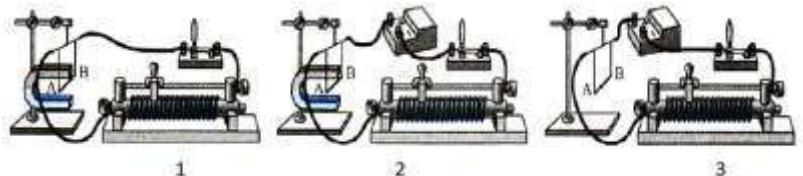
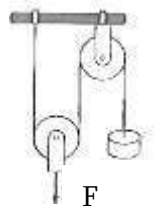
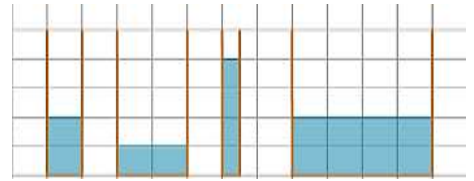
- ա) Որոշեք մարդատար գնացքի արագությունը: /1.5/
 բ) Որոշեք մարդատար գնացքի երկարությունը: /1/
 16. $m_1 = 10 \text{ գ}$ զանգվածով փայտե առարկան և $m_2 = 90 \text{ գ}$ զանգվածով սառույցի կտորը միմյանց կապված են թելով: Սառույցի կտորը մեկ այլ թելով ամրացված է անոթի հատակին, որի մեջ ջուր է լցված (Նկ. 2): Անոթի հատակի մակերեսը $S = 100 \text{ սմ}^2$ է: Սառույցի հալվելուց հետո փայտե առարկան սկսում է լողալ ջրի մակերևույթին՝ սուզված իր ծավալի կեսի չափով: Սառույցի խտությունը 900 կգ/մ^3 է, ջրի խտությունը՝ 1000 կգ/մ^3 , ազատ անկման արագացումը՝ 10 մ/վ^2 :
- ա) Որքանո՞վ փոխվեց ջրի մակարդակն անոթում սառույցի հալվելու արդյունքում: /1.5/
 բ) Որքա՞ն էր անոթի հատակին ամրացված թելի լարման ուժը սկզբում: /1/

II տարբերակ

ԹԵՍԹԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ

- Չորս անոթներում, որոնց հատույթները պատկերված են նկարում, լցված է ջուր: Նկարի մեկ վանդակը համապատասխանում է **10 սմ-ին**: Որքա՞ն է անոթների հատակներին ճնշումներից առավելագույնը: Ջրի խտությունը՝ **1000 կգ/մ³**, ազատ անկման արագացումը՝ **10 մ/վ²**: /0.5/
 ա) **1000 Պա**: բ) **2000 Պա**: գ) **3000 Պա**: դ) **4000 Պա**:
- Ինչպե՞ս կփոխվի մաթեմատիկական ճոճանակի տատանումների հաճախությունը, եթե նրա թելի երկարությունը մեծացնենք **4 անգամ**, իսկ բեռի զանգվածը փոքրացնենք **16 անգամ**: /0.5/
 ա) Կմեծանա **2 անգամ**: բ) Կփոքրանա **2 անգամ**:
 գ) Կմեծանա **4 անգամ**: դ) Կփոքրանա **4 անգամ**:
- Ինչպե՞ս են փոխվում հավասարաչափ շրջանագծային շարժում կատարող մարմնի արագության ուղղությունն ու մեծությունը: /0.5/
 ա) Ուղղությունը մնում է նույնը, մեծությունը փոխվում է:
 բ) Ուղղությունը փոխվում է, մեծությունը մնում է նույնը:
 գ) Երկուսն էլ մնում են նույնը:
 դ) Երկուսն էլ փոխվում են:
- Նկարում պատկերված է շարժական և անշարժ անկշիռ ճախարակներից կազմված համակարգ: Ի՞նչ **F** ուժով պետք է քաշենք ձախ ճախարակը, որպեսզի կարողանանք բարձրացնել պարանի ծայրից կախված **50 Ն** կշռով բեռը: /0.5/
 ա) **25 Ն**: բ) **50 Ն**: գ) **75 Ն**: դ) **100 Ն**:
- Ինչպե՞ս կփոխվի լուսային ճառագայթի՝ ջրի մակերևույթի հետ կազմած անկյունը, եթե այն օդից անցնի ջրի մեջ: Ջրի բեկման ցուցիչը մեծ է օդի բեկման ցուցիչից: /0.5/
 ա) Կփոքրանա: բ) Կմեծանա: գ) Կմնա նույնը: դ) Կախված է անկման անկյունից:
- Ինչպե՞ս են հարաբերում նկարում պատկերված շղթաներում անջատված ընդհանուր հզորությունները: Հոսանքի աղբյուրները միատեսակ են և դիմադրություն չունեն, լամպերի դիմադրությունները իրար հավասար են: /0.5/
 ա) **$P_1/P_2 = 3$** : բ) **$P_1/P_2 = 9$** : գ) **$P_2/P_1 = 3$** : դ) **$P_2/P_1 = 9$** :
- Ջերմափոխանակության **n** ր տեսակի շնորհիվ է արևից էներգիան հասնում մեզ: /0.5/
 ա) Ջերմահաղորդականություն: բ) Կոնվեկցիա:
 գ) Ճառագայթում: դ) Բոլոր տեսակների շնորհիվ:
- Նկարում պատկերված շղթաներից որո՞ւմ **AB** հաղորդիչը կսկսի շարժվել բանալին փակելիս: /0.5/
 ա) 1: բ) 2:
 գ) 3: դ) Այլ պատասխան:
- Բեռից և զսպանակներից կազմված համակարգը **F** ուժի ազդեցությամբ գտնվում է դադարի վիճակում: Զսպանակների կոշտություններն են **$k_1 = 300 Ն/մ$** և **$k_2 = 600 Ն/մ$** : Առաջին զսպանակի երկարացումը **2 սմ** է: Որքա՞ն են երկրորդ զսպանակի երկարացումը և **F** ուժի արժեքը: Շփումն անտեսել: /0.5/
 ա) **1 սմ, 12 Ն**: բ) **1 սմ, 6 Ն**: գ) **2 սմ, 12 Ն**: դ) **2 սմ, 6 Ն**:

10. Նշված մարմիններից ո՞րն է Երկրի մակերևույթի նկատմամբ օժտված և՛ կինետիկ, և՛ պոտենցիալ էներգիաներով: /0.5/

ա) Օդում թռչող ինքնաթիռը:

բ) Օդում կախված ուղղաթիռը:

գ) Երկրի մակերևույթին դրված գնդակը:

դ) Սեղանին դրված գիրքը:

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

11. Մարդատար գնացքը **200** մ երկարությամբ կամուրջն անցնում է **8** վ-ում, իսկ հանդիպակաց շարժվող **600** մ երկարությամբ և **20** մ/վ արագությամբ շարժվող բեռնատար գնացքի մոտով անցնում է **12** վ-ում:

ա) Որոշեք մարդատար գնացքի արագությունը: /1.5/

բ) Որոշեք մարդատար գնացքի երկարությունը: /1/

12. Մի կետում ամրացված են նույն ***l*** երկարությամբ երկու անկշիռ ձողեր, որոնցից յուրաքանչյուրի ծայրին ամրացված է մեկական ***m*** զանգվածով պլաստիտիլինե գնդիկ: Հավասարակշռության դիրքում գնդիկները հավում են իրար: Ձողերից մեկը շեղում են հավասարակշռության դիրքից այնպես, որ դրա գնդիկը հայտնվում է ամենավերին կետում և բաց են թողնում:

ա) Ի՞նչ արագությամբ շեղված ձողի գնդիկը կհարվածի անշարժ ձողի գնդիկին: /1/

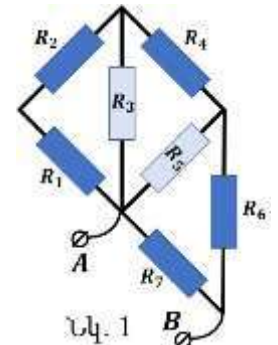
բ) Ի՞նչ բարձրության կհասնեն գնդիկները հարվածից հետո, եթե հարվածի արդյունքում դրանք կպչում են միմյանց ու շարժվում որպես մեկ ամբողջություն: /1/

գ) Ի՞նչ ջերմաքանակ կանջատվի գնդիկների հարվածի արդյունքում: /0.5/

13. Նկ. 1-ում պատկերված էլեկտրական շղթայում դիմադրությունները ունեն հետևյալ արժեքները. $R_1 = R_2 = R_4 = R_6 = R_7 = 3 \text{ Օմ}$, $R_3 = R_5 = 6 \text{ Օմ}$:

ա) Որքա՞ն է շղթայի ընդհանուր դիմադրությունը: /1.5/

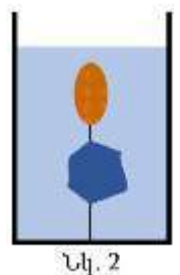
բ) Որքա՞ն է R_6 դիմադրությունով անցնող հոսանքի ուժը, եթե շղթայի **A** և **B** սեղմակներին տրված է ***U* = 24** Վ լարում: /1/

14. Անոթում գտնվող **100** գ ջրի ջերմաստիճանը **15 °C** է: Անոթի մեջ լցրեցին **8** գ զանգվածով թաց ձյուն, որի հետևանքով անոթում ջերմաստիճանն իջավ **5 °C**-ով:

Ինչքա՞ն ջուր կար թաց ձյան մեջ: Ջրի տեսակարար ջերմունակությունը՝ **4200** Ջ/(կգ · °C), սառույցի հալման տեսակարար ջերմությունը՝ **$34 \cdot 10^4$** Ջ/կգ: Ջերմային կորուստներն անտեսել: /2/

15. ***m*₁ = 10** գ զանգվածով փայտե առարկան և ***m*₂ = 90** գ զանգվածով սառույցի կտորը միմյանց կապված են թելով: Սառույցի կտորը մեկ այլ թելով ամրացված է անոթի հատակին, որի մեջ ջուր է լցված (Նկ. 2): Անոթի հատակի մակերեսը ***S* = 100** սմ² է: Սառույցի հալվելուց հետո փայտե առարկան սկսում է լողալ ջրի մակերևույթին՝ սուզված իր ծավալի կեսի չափով: Սառույցի խտությունը **900** կգ/մ³ է, ջրի խտությունը՝ **1000** կգ/մ³, ազատ անկման արագացումը՝ **10** մ/վ²:

ա) Որքա՞նով փոխվեց ջրի մակարդակն անոթում սառույցի հալվելու արդյունքում: /1.5/

բ) Որքա՞ն էր անոթի հատակին ամրացված թելի լարման ուժը սկզբում: /1/

16. ***D* = 5** դպտր օպտիկական ուժի ոսպնյակով ստացել են առարկայի **4 անգամ** խոշորացված իրական պատկերը:

ա) Կառուցեք խնդրի պայմաններին բավարարող որակական գծագիր, որում պատկերված կլինեն ոսպնյակը, գլխավոր օպտիկական առանցքը, կիզակետերն ու կրկնակի կիզակետերը, առարկան, նրա պատկերը և այդ պատկերը գտնելու համար անհրաժեշտ բոլոր ճառագայթները: /0.5/

բ) Գտեք առարկայի հեռավորությունը ոսպնյակից: /1/

գ) Որքա՞նով պետք է տեղաշարժել առարկան, որպեսզի ստացվի **4 անգամ** խոշորացված կեղծ պատկեր: /1.5/

Գնահատման չափորոշիչներ

I տարբերակ

- ա) Օդում թռչող ինքնաթիռը: /0.5/
- բ) 1 սմ, 6 Ն: /0.5/
- գ) Ճառագայթում: /0.5/
- դ) Ուղղությունը փոխվում է, մեծությունը մնում է նույնը: /0.5/
- ե) 100 Ն: /0.5/
- զ) 2: /0.5/
- է) Կմեծանա: /0.5/
- թ) $P_2/P_1 = 9$: /0.5/
- ր) Կփոքրանա 2 անգամ: /0.5/
- դ) 4000 Պա: /0.5/
- ա) R_1 և R_2 դիմադրությունները միացված են հաջորդաբար.

$$R_{12} = R_1 + R_2 = 6 \text{ Օմ}$$

R_{12} և R_3 դիմադրությունները միացված են զուգահեռաբար.

$$R_{123} = R_{12} \cdot R_3 / (R_{12} + R_3) = 3 \text{ Օմ} /0.5/$$

R_{123} և R_4 դիմադրությունները միացված են հաջորդաբար.

$$R_{1234} = R_{123} + R_4 = 6 \text{ Օմ}$$

R_{1234} և R_5 դիմադրությունները միացված են զուգահեռաբար.

$$R_{12345} = R_{1234} \cdot R_5 / (R_{1234} + R_5) = 3 \text{ Օմ} /0.5/$$

R_{12345} և R_6 դիմադրությունները միացված են հաջորդաբար.

$$R_{123456} = R_{12345} + R_6 = 6 \text{ Օմ}$$

R_{123456} և R_7 դիմադրությունները միացված են զուգահեռաբար.

$$R = R_{123456} \cdot R_7 / (R_{123456} + R_7) = 2 \text{ Օմ} /0.5/$$

բ) R_6 -ով անցնող հոսանքի ուժը նշանակենք I_6 -ով: A և B կետերի միջև լարումը՝

$$U = I_6 \cdot R_{123456} /0.5/$$

Այստեղից էլ կարող ենք գտնել I_6 -ը.

$$I_6 = U / R_{123456} = 4 \text{ Ա} /0.5/$$

- Նշանակենք $m_1 = 0,1 \text{ կգ}$, $t_1 = 15^\circ\text{C}$, $m_2 = 0,008 \text{ կգ}$, $t_2 = 0^\circ\text{C}$, $t = 10^\circ\text{C}$, $c = 4200 \text{ Ջ/(կգ} \cdot ^\circ\text{C)}$, $\lambda = 34 \cdot 10^4 \text{ Ջ/կգ}$:

Թաց ձյան մեջ ջրի զանգվածը նշանակենք m -ով: Ջերմափոխանակման ընթացքում ջրի տված ջերմաքանակը՝

$$Q_1 = m_1 c (t_1 - t) /0.5/$$

Ջերմափոխանակման ընթացքում թաց ձյան ստացած ջերմաքանակը՝

$$Q_2 = (m_2 - m) \lambda + m_2 c (t - t_2) /0.5/$$

Քանի որ ջերմային կորուստներ չկան՝

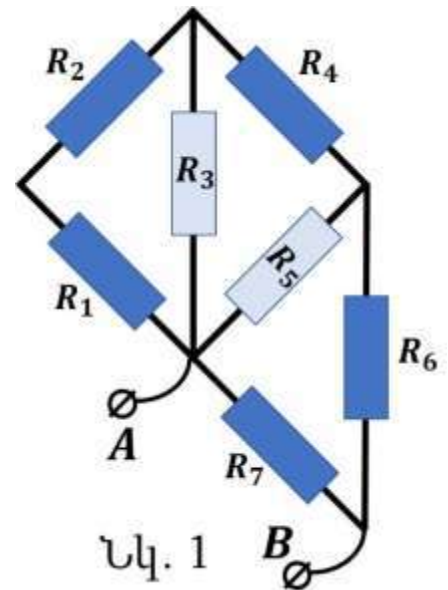
$$Q_1 = Q_2 /0.5/$$

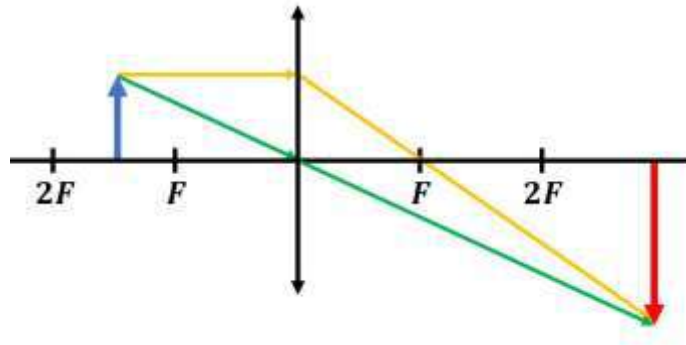
Այստեղից էլ կարող ենք գտնել թաց ձյան մեջ ջրի զանգվածը.

$$m = m_2 - c [m_1 (t_1 - t) - m_2 (t - t_2)] / \lambda \approx 2,81 \text{ գ} /0.5/$$

- ա) Որակական ճիշտ գծագիրը պատկերված է նկարում: /0.5/

* Եթե նկարում բացակայում է ճառագայթներից գոնե մեկը՝ աշակերտը ստանում է /0/:

բ) Նշանակենք $D = 5$ դպտր, $\Gamma = 4$:

Ոսպնյակի խոշորացումը հավասար է պատկերի և առարկայի՝ ոսպնյակից ունեցած հեռավորությունների հարաբերությանը.

$$\Gamma = f/d$$

Այստեղից կստանանք

$$f = \Gamma d / 0.5/$$

Բարակ ոսպնյակի բանաձևը.

$$D = 1/d + 1/f$$

Այստեղից կարող ենք գտնել առարկայի հեռավորությունը ոսպնյակից.

$$d = (\Gamma + 1)/(\Gamma D) = 25 \text{ սմ } / 0.5/$$

գ) Ոսպնյակի խոշորացումը հավասար է պատկերի և առարկայի՝ ոսպնյակից ունեցած հեռավորությունների հարաբերությանը.

$$\Gamma = f'/d'$$

Այստեղից կստանանք

$$f' = \Gamma d'$$

Բարակ ոսպնյակի բանաձևը.

$$D = 1/d - 1/f' / 0.5/$$

Այստեղից կարող ենք գտնել առարկայի հեռավորությունը ոսպնյակից.

$$d' = (\Gamma - 1)/(\Gamma D) = 15 \text{ սմ } / 0.5/$$

Առաջին և երկրորդ դեպքում առարկաների՝ ոսպնյակից հեռավորությունների տարբերությունը՝

$$x = d - d' = 10 \text{ սմ } / 0.5/$$

14. ա) Որպես զրոյական մակարդակ ընտրենք մարմնի ամենաներքևի կետի մակարդակը: Ամենավերևի կետում մարմինը ունի միայն պոտենցիալ էներգիա.

$$E_0 = mg \cdot 2l$$

Ամենաներքևի կետում մարմինը ունի միայն կինետիկ էներգիա.

$$E_1 = mv^2 / 2 / 0.5/$$

Համաձայն էներգիայի պահպանման օրենքի

$$E_0 = E_1$$

Այստեղից էլ կգտնենք հարվածից առաջ շեղված ձողի գնդիկի արագությունը.

$$v = 2\sqrt{gl} / 0.5/$$

բ) Նշանակենք u -ով՝ գնդիկների արագությունը հարվածից հետո: Համակարգի իմպուլսը հարվածից առաջ.

$$p_1 = mv$$

Համակարգի իմպուլսը հարվածից հետո.

$$p_2 = 2mu$$

Համաձայն իմպուլսի պահպանման օրենքի

$$p_1 = p_2$$

Այստեղից էլ կգտնենք գնդիկների արագությունը հարվածից հետո.

$$u = \sqrt{gl} / 0.5 /$$

Հարվածից անմիջապես հետո գնդիկներն ունեն միայն կինետիկ էներգիա.

$$E_2 = mu^2$$

Հարվածից հետո ամենաբարձր կետի հեռավորությունը զրոյական մակարդակից նշանակենք h -ով:
Այդ կետում գնդիկներն ունեն միայն պոտենցիալ էներգիա.

$$E_3 = 2mgh$$

Համաձայն էներգիայի պահպանման օրենքի

$$E_2 = E_3$$

Այստեղից էլ կգտնենք հարվածից հետո գնդիկների ամենամեծ բարձրությունը.

$$h = l/2 / 0.5 /$$

զ) Հարվածի արդյունքում անջատված ջերմաքանակը հավասար կլինի հարվածից առաջ և հետո էներգիաների տարբերությանը.

$$Q = E_1 - E_2$$

Հաշվի առնելով, որ

$$E_0 = E_1 \quad \text{և} \quad E_2 = E_3$$

կստանանք

$$Q = E_0 - E_1 = 2mg(l - h) = mgl / 0.5 /$$

15. Նշանակենք $L = 200$ մ, $t_1 = 8$ վ, $l_2 = 600$ մ, $v_2 = 20$ մ/վ, $t_2 = 12$ վ:

ա) Նշանակենք v_1 -ով՝ մարդատար գնացքի արագությունը, l_1 -ով՝ մարդատար գնացքի երկարությունը: Կամուրջն անցնելու ժամանակը.

$$t_1 = (L + l_1) / v_1 / 0.5 /$$

Բեռնատար գնացքի մոտով անցնելու ժամանակը.

$$t_2 = (l_1 + l_2) / (v_1 + v_2) / 0.5 /$$

Լուծելով այս երկու հավասարումներից կազմված համակարգը՝ կգտնենք մարդատար գնացքի արագությունը.

$$v_1 = (l_2 - L - v_2 t_2) / (t_2 - t_1) = 40 \text{ մ/վ} / 0.5 /$$

բ) Տեղադրելով մարդատար գնացքի արագության արժեքը առաջին հավասարան մեջ՝ կստանանք

$$l_1 = v_1 t_1 - L = 120 \text{ մ} / 1 /$$

16. Նշանակենք $m_1 = 0,01$ կգ, $m_2 = 0,09$ կգ, $S = 100$ սմ², $\rho = 1000$ կգ/մ³, $\rho_2 = 900$ կգ/մ³:

ա) Նշանակենք V_1 -ով՝ փայտի ծավալը, V_2 -ով՝ սառույցի ծավալը, V'_2 -ով՝ սառույցի հալվելուց առաջացած ջրի ծավալը, V_0 -ով՝ ջրի ծավալը սկզբում: Սառույցի հալվելուց հետո փայտի վրա ազդում են դեպի վար ուղղված ծանրության $m_1 g$ ուժը և դեպի վեր ուղղված արքիմեդյան F'_u ուժը: Ըստ խնդրի պայմանի

$$F'_u = \rho V_1 g / 2 \quad m_1 = \rho_1 V_1 \quad V_2 = m_2 / \rho_2 \quad V'_2 = m_2 / \rho$$

Քանի որ մարմինը լողում է՝

$$F'_u = m_1 g$$

Այստեղից կգտնենք փայտի խտությունը.

$$\rho_1 = \rho / 2 = 500 \text{ կգ/մ}^3 / 0.5 /$$

Ջրի մակարդակը սկզբում՝

$$h' = (V_0 + V_1 + V_2) / S$$

Ջրի մակարդակը սառույցի հալվելուց հետո՝

$$h'' = (V_0 + V_1 / 2 + V'_2) / S / 0.5 /$$

Այս երկու հավասարումներից կգտնենք ջրի մակարդակի փոփոխությունը.

$$x = h' - h'' = [m_1 / \rho + m_2 (1 / \rho_2 - 1 / \rho)] / S = 2 \text{ մմ} / 0.5 /$$

բ) Սկզբում փայտ-սառույց համակարգի վրա ազդում են դեպի վար ուղղված ծանրության $(m_1 + m_2)g$ ուժը, դեպի վար ուղղված թելի լարման T ուժը և դեպի վեր ուղղված արքիմեդյան F_u ուժը, ընդ որում

$$F_{\text{Ա}} = \rho(V_1 + V_2)g /0.5/$$

Քանի որ փայտ-սառույց համակարգը գտնվում է հավասարակշռության մեջ՝

$$F_{\text{Ա}} = T + (m_1 + m_2)g$$

Այստեղից էլ կգտնենք թելի լարման ուժը.

$$T = m_1 g(\rho/\rho_1 - 1) + m_2 g(\rho/\rho_2 - 1) = 0,2 \text{ Ն} /0.5/$$

II տարբերակ

1. դ) **4000 Պա:** /0.5/

2. բ) Կփոքրանա **2 անգամ:** /0.5/

3. բ) Ուղղությունը փոխվում է, մեծությունը մնում է նույնը: /0.5/

4. դ) **100 Ն:** /0.5/

5. բ) Կմեծանա: /0.5/

6. դ) $P_2/P_1 = 9$: /0.5/

7. գ) Ճառագայթում: /0.5/

8. բ) **2:** /0.5/

9. բ) **1 սմ, 6 Ն:** /0.5/

10. ա) Օդում թռչող ինքնաթիռը: /0.5/

11. Նշանակենք $L = 200$ մ, $t_1 = 8$ վ, $l_2 = 600$ մ, $v_2 = 20$ մ/վ, $t_2 = 12$ վ:

ա) Նշանակենք v_1 -ով՝ մարդատար գնացքի արագությունը, l_1 -ով՝ մարդատար գնացքի երկարությունը: Կամուրջն անցնելու ժամանակը.

$$t_1 = (L + l_1)/v_1 /0.5/$$

Բեռնատար գնացքի մոտով անցնելու ժամանակը.

$$t_2 = (l_1 + l_2)/(v_1 + v_2) /0.5/$$

Լուծելով այս երկու հավասարումներից կազմված համակարգը՝ կգտնենք մարդատար գնացքի արագությունը.

$$v_1 = (l_2 - L - v_2 t_2)/(t_2 - t_1) = 40 \text{ մ/վ} /0.5/$$

բ) Տեղադրելով մարդատար գնացքի արագության արժեքը առաջին հավասարան մեջ՝ կստանանք

$$l_1 = v_1 t_1 - L = 120 \text{ մ} /1/$$

12. ա) Որպես զրոյական մակարդակ ընտրենք մարմնի ամենաներքևի կետի մակարդակը: Ամենավերևի կետում մարմինը ունի միայն պոտենցիալ էներգիա.

$$E_0 = mg \cdot 2l$$

Ամենաներքևի կետում մարմինը ունի միայն կինետիկ էներգիա.

$$E_1 = mv^2/2 /0.5/$$

Համաձայն էներգիայի պահպանման օրենքի

$$E_0 = E_1$$

Այստեղից էլ կգտնենք հարվածից առաջ շեղված ձողի գնդիկի արագությունը.

$$v = 2\sqrt{gl} /0.5/$$

բ) Նշանակենք u -ով՝ գնդիկների արագությունը հարվածից հետո: Համակարգի իմպուլսը հարվածից առաջ.

$$p_1 = mv$$

Համակարգի իմպուլսը հարվածից հետո.

$$p_2 = 2mu$$

Համաձայն իմպուլսի պահպանման օրենքի

$$p_1 = p_2$$

Այստեղից էլ կգտնենք գնդիկների արագությունը հարվածից հետո.

$$u = \sqrt{gl} / 0.5/$$

Հարվածից անմիջապես հետո գնդիկներն ունեն միայն կինետիկ էներգիա.

$$E_2 = mu^2$$

Հարվածից հետո ամենաբարձր կետի հեռավորությունը զրոյական մակարդակից նշանակենք h -ով:
Այդ կետում գնդիկներն ունեն միայն պոտենցիալ էներգիա.

$$E_3 = 2mgh$$

Համաձայն էներգիայի պահպանման օրենքի

$$E_2 = E_3$$

Այստեղից էլ կգտնենք հարվածից հետո գնդիկների ամենամեծ բարձրությունը.

$$h = l/2 / 0.5/$$

գ) Հարվածի արդյունքում անջատված ջերմաքանակը հավասար կլինի հարվածից առաջ և հետո էներգիաների տարբերությանը.

$$Q = E_1 - E_2$$

Հաշվի առնելով, որ

$$E_0 = E_1 \quad \text{և} \quad E_2 = E_3$$

կստանանք

$$Q = E_0 - E_1 = 2mg(l - h) = mgl / 0.5/$$

13. ա) R_1 և R_2 դիմադրությունները միացված են հաջորդաբար.

$$R_{12} = R_1 + R_2 = 6 \text{ Օմ}$$

R_{12} և R_3 դիմադրությունները միացված են զուգահեռաբար.

$$R_{123} = R_{12} \cdot R_3 / (R_{12} + R_3) = 3 \text{ Օմ} / 0.5/$$

R_{123} և R_4 դիմադրությունները միացված են հաջորդաբար.

$$R_{1234} = R_{123} + R_4 = 6 \text{ Օմ}$$

R_{1234} և R_5 դիմադրությունները միացված են զուգահեռաբար.

$$R_{12345} = R_{1234} \cdot R_5 / (R_{1234} + R_5) = 3 \text{ Օմ} / 0.5/$$

R_{12345} և R_6 դիմադրությունները միացված են հաջորդաբար.

$$R_{123456} = R_{12345} + R_6 = 6 \text{ Օմ}$$

R_{123456} և R_7 դիմադրությունները միացված են զուգահեռաբար.

$$R = R_{123456} \cdot R_7 / (R_{123456} + R_7) = 2 \text{ Օմ} / 0.5/$$

բ) R_6 -ով անցնող հոսանքի ուժը նշանակենք I_6 -ով: A և B կետերի միջև լարումը՝

$$U = I_6 \cdot R_{123456} / 0.5/$$

Այստեղից էլ կարող ենք գտնել I_6 -ը.

$$I_6 = U / R_{123456} = 4 \text{ Ա} / 0.5/$$

14. Նշանակենք $m_1 = 0,1$ կգ, $t_1 = 15^\circ\text{C}$, $m_2 = 0,008$ կգ, $t_2 = 0^\circ\text{C}$, $t = 10^\circ\text{C}$, $c = 4200$ Ջ/(կգ $\cdot$ $^\circ\text{C}$),
 $\lambda = 34 \cdot 10^4$ Ջ/կգ:

Թաց ձյան մեջ ջրի զանգվածը նշանակենք m -ով: Ջերմափոխանակման ընթացքում ջրի տված ջերմաքանակը՝

$$Q_1 = m_1 c (t_1 - t) / 0.5/$$

Ջերմափոխանակման ընթացքում թաց ձյան ստացած ջերմաքանակը՝

$$Q_2 = (m_2 - m) \lambda + m_2 c (t - t_2) / 0.5/$$

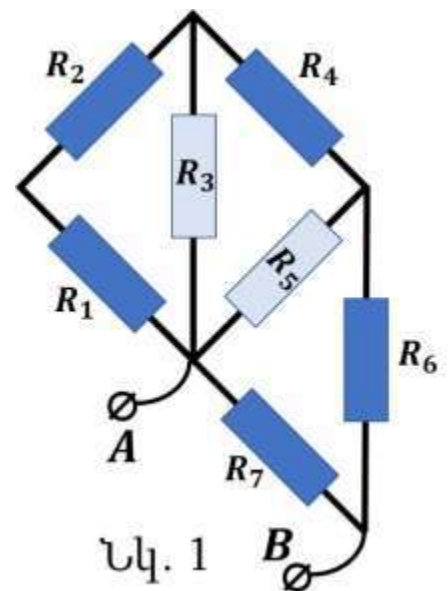
Քանի որ ջերմային կորուստներ չկան՝

$$Q_1 = Q_2 / 0.5/$$

Այստեղից էլ կարող ենք գտնել թաց ձյան մեջ ջրի զանգվածը.

$$m = m_2 - c [m_1 (t_1 - t) - m_2 (t - t_2)] / \lambda \approx 2,81 \text{ գ} / 0.5/$$

15. Նշանակենք $m_1 = 0,01$ կգ, $m_2 = 0,09$ կգ, $S = 100$ սմ², $\rho = 1000$ կգ/մ³, $\rho_2 = 900$ կգ/մ³:

ա) Նշանակենք V_1 -ով՝ փայտի ծավալը, V_2 -ով՝ սառույցի ծավալը, V'_2 -ով՝ սառույցի հալվելուց առաջացած ջրի ծավալը, V_0 -ով՝ ջրի ծավալը սկզբում: Սառույցի հալվելուց հետո փայտի վրա ազդում են դեպի վար ուղղված ծանրության m_1g ուժը և դեպի վեր ուղղված արքիմեդյան F'_u ուժը: Ըստ խնդրի պայմանի

$$F'_u = \rho V_1 g / 2 \quad m_1 = \rho_1 V_1 \quad V_2 = m_2 / \rho_2 \quad V'_2 = m_2 / \rho$$

Քանի որ մարմինը լողում է՝

$$F'_u = m_1 g$$

Այստեղից կգտնենք փայտի խտությունը.

$$\rho_1 = \rho / 2 = 500 \text{ կգ/մ}^3 / 0.5 /$$

Ջրի մակարդակը սկզբում՝

$$h' = (V_0 + V_1 + V_2) / S$$

Ջրի մակարդակը սառույցի հալվելուց հետո՝

$$h'' = (V_0 + V_1 / 2 + V'_2) / S / 0.5 /$$

Այս երկու հավասարումներից կգտնենք ջրի մակարդակի փոփոխությունը.

$$x = h' - h'' = [m_1 / \rho + m_2 (1 / \rho_2 - 1 / \rho)] / S = 2 \text{ մմ} / 0.5 /$$

բ) Սկզբում փայտ-սառույց համակարգի վրա ազդում են դեպի վար ուղղված ծանրության $(m_1 + m_2)g$ ուժը, դեպի վար ուղղված թելի լարման T ուժը և դեպի վեր ուղղված արքիմեդյան F_u ուժը, ընդ որում

$$F_u = \rho (V_1 + V_2) g / 0.5 /$$

Քանի որ փայտ-սառույց համակարգը գտնվում է հավասարակշռության մեջ՝

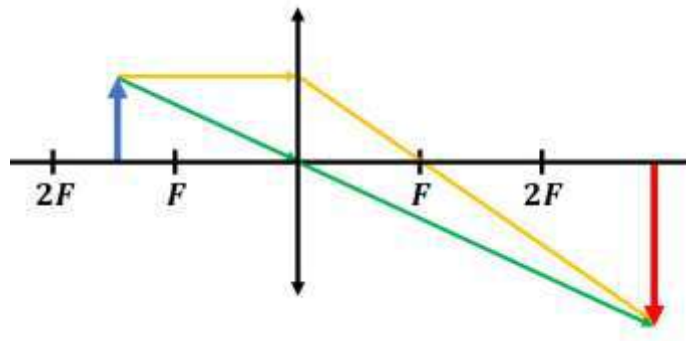
$$F_u = T + (m_1 + m_2) g$$

Այստեղից էլ կգտնենք թելի լարման ուժը.

$$T = m_1 g (\rho / \rho_1 - 1) + m_2 g (\rho / \rho_2 - 1) = 0,2 \text{ Ն} / 0.5 /$$

16. ա) Որակական ճիշտ գծագիրը պատկերված է նկարում: /0.5/

* Եթե նկարում բացակայում է ճառագայթներից գոնե մեկը՝ աշակերտը ստանում է /0/:

բ) Նշանակենք $D = 5$ դպտր, $\Gamma = 4$:

Ոսպնյակի խոշորացումը հավասար է պատկերի և առարկայի՝ ոսպնյակից ունեցած հեռավորությունների հարաբերությանը.

$$\Gamma = f / d$$

Այստեղից կստանանք

$$f = \Gamma d / 0.5 /$$

Բարակ ոսպնյակի բանաձևը.

$$D = 1 / d + 1 / f$$

Այստեղից կարող ենք գտնել առարկայի հեռավորությունը ոսպնյակից.

$$d = (\Gamma + 1) / (\Gamma D) = 25 \text{ սմ} / 0.5 /$$

գ) Ոսպնյակի խոշորացումը հավասար է պատկերի և առարկայի՝ ոսպնյակից ունեցած հեռավորությունների հարաբերությանը.

$$\Gamma = f' / d'$$

Այստեղից կստանանք

$$f' = \Gamma d'$$

Բարակ ոսպնյակի բանաձևը.

$$D = 1/d - 1/f /0.5/$$

Այստեղից կարող ենք գտնել առարկայի հեռավորությունը ոսպնյակից.

$$d' = (\Gamma - 1)/(\Gamma D) = 15 \text{ սմ} /0.5/$$

Առաջին և երկրորդ դեպքում առարկաների՝ ոսպնյակից հեռավորությունների տարբերությունը՝

$$x = d - d' = 10 \text{ սմ} /0.5/$$